

Sverige och Ryssland

Frågan om Sveriges politiska förhållande till Ryssland har gång efter annan dragits in i debatten om de nu föreliggande kredit- och handelsavtalen. Den mot kreditavtalet kritiska opinionen beskylls av motståndarna för att bestämmas av politiska syften och ideologiska antipatier, trots dess försäkringar om att den uteslutande utgår från ekonomiskt-sakliga motiv. Det är därför angeläget att understryka några synpunkter på de svensk-ryska förbindelserna, om vilka i själva verket nästan fullständig enighet råder, oberoende av den partipolitiska inställningen.

Ett gott förhållande till Ryssland är ett självfallet mål för svensk politik, nu liksom tidigare. Att den diktatur som är Rysslands statsform är främmande och förhatlig för svenska demokrater och därmed för den överväldigande majoriteten av folket kan icke hindra arbetet för detta mål. Ryssland har alltid varit en autokrati; det ryska tsardömet stod i lika klar motsättning till svensk konstitutionalism och folkstyrelse som den nu härskande regimen, men detta hindrade icke att Sverige och Ryssland under tiden 1809—1917 i stort sett levde i ett gott, stundom i ett vänskapligt grannskapsförhållande. För alla länder, men framför allt för ett litet land, är det en orimlighet att låta politiska och ekonomiska förbindelser bestämmas av graden av likhet, respektive av kontrast, mellan vederbörande statsformer. De sympatier som i Sverige funnits och finns för av Ryssland undertryckta folk kan lika litet bli avgörande. Man må beklaga att Ryssland under det senaste världskriget uppgivit den generösa politik mot främmande nationaliteter som kännetecknade kommunismens genombrottsperiod och hysa den livligaste medkänsla med de än en gång kuvade folken, men ingen vettig människa räknar med att Sverige skulle kunna eller böra verka för en ändring i de fullbordade fakta som skapats. Den passion för Polens strävande till självständighet — för att blott nämna ett exempel — som tog sig så starka uttryck på 1860-talet visade en känsla för det nationella frihetskravet som nödvändigt hör samman med den egna självständighetsviljan, men den ledde icke, och borde icke leda, till en politik i svärmeriets och den fantastiska självöverskattnings tecken.

På ett par punkter har förutsättningarna för ett gott förhållande till Ryssland förbättrats sedan tsardömet. Finland är fritt, eller i varje fall friare än före 1917, och om det kommunistiska Ryssland respekterar den finska självständigheten, är en anledning till friktion som under början av 1900-talet var väsentlig starkt försvagad. Vidare har de föreställningar om en permanent rysk strävan till expansion i Skandinavien som ännu för trettio år sedan behärskade många och tjäna-

de till stöd för nationalistisk propaganda undergrävt av forskningen och den fördomsfria debatten. Den s. k. rysskräcken, den traditionella fruktan för en ödesbestämd rysk expansion, är numera snarare en agitationsfras än en realitet. Med tanke på allt detta ter sig en svensk politik som skulle syfta till skärpning av motsättningarna mellan de i det andra världskriget segrande stormakterna helt verklighetsfrämmande. Sverige, liksom världen, har allt att vinna på en utjämning och ett uppriktigt samförstånd.

Denna tankegång har, trots dess självklarhet, vid många tillfällen framhävts av Dagens Nyheter. Att den behöves upprepas beror därpå att en del av den svenska pressen — främst den kommunistiska, men i stor utsträckning även den socialdemokratiska — använder en taktik som under skenet av att verka för goda förbindelser mellan Sverige och Ryssland siktar till att undertrycka den fria debatten. Varje uttalande som kritiskt behandlar ryska förhållanden eller rysk utrikespolitik, varje avståndstagande från den svenska regeringens uppträdande i den ryska avtalsfrågan stämplas som utslag av rysshets och rysshät. För kommunismen är detta sätt att agitera så naturligt att man frestas att bemöta det med den likgiltighet till vilken föraktet omvandlas av vanan. Genom att ständigt beskylla motståndarna för rysshets vill man diffamera den sakliga kritiken — det är samma metod som då alla bekämpare av kommunismens diktatursträvanden betecknas som fascister, nazister och reaktionärer. Allvarligare är att socialdemokratin smittats av detta stridssätt, vars mer generella användning är döden för demokratisk debatt.

Redan genom denna taktik blir kommunismen i Sverige det viktigaste hindret för en rationell utveckling av de svensk-ryska förbindelserna. Det skall med vilket den bemöter sakligheten är icke blott ägnat att förgifta den inre svenska diskussionen, utan också att ge de ryska maktavarna en falsk bild av svensk opinion. Men härtill kommer att detta parti — som hyllar förrädaren Kuusinen som en frihetskämp — nödvändiggör en mer ihärdig och ingående kritik av den ryska regimen än som eljest skulle vara behövlig. Då kommunisterna propagerar för en omvandling av vårt land efter ryskt mönster, då de med metoder för vilka all sanningssträvan är okänd skildrar den ryska staten som ett ideal, blir en ständig saklig belysning av den ryska ordningen utifrån demokratiska synpunkter ofrånkomlig, den blir ett led i den svenska folkstyrelsens försvar.

Slutligen: ett gott förhållande till Ryssland bör eftersträvas, men det får icke eftersträvas genom uppoffring av de värden som är det svenska samhällets väsentliga. Ryssland, dess sociala hierarki, dess undertryckande av den medborgerliga friheten, dess tendenser till expansion och imperialism måste fritt diskuteras och kritiseras på samma sätt som då det gäller andra stater. Det får icke än en gång bli så att den svenska friheten beskärs på order av eller under skräck inför en diktatur. Vi har varit med om en sådan början till demokratins försvagande under Hitlers segerdagar; nu känner vi farorna och är mer beredda att möta dem.